

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8 „

Riasztó üzenet érkezik a földekről.

Az összes gabonaneműek rossz terméskilátást mutatnak. — Minden a jó, kiadós eső hiányát szinyl. — Eggedül szőlőből van rekord-termésre kilátás. — Egyes rostosneműek alacsonyak nedvesség hiányában nem tudnak kifejlődni.

A természet rendje szerint úgy kellene lenni, hogy június végén kezdetét vegye az aratás. Más években mindig úgy volt, hogy Péter-Pálkor már pengett künnt a kasza a határban és a másfél méter magas buzavetésből a nap izzásán a magyar paraszt bronz-arca hasadt ki friss meglepedettséggel. Az idén azonban meglepedettség helyett gondterhes arcok merednek az ég felé és várják, mikor nyilnak meg az ég csatornái és fásult fáradsággal nézi meg mindennap a gazda a vetést, amely az idén eléggé kiábrándító, mert nem jutalmazza a föld a gondos gazda serény munkáját avval a bőkezűséggel, mint a múlt évben. Nem egyszerű gazda panasz az, amit itt megrögzöttünk a vetések mai állásáról, hanem a legfájdalmasabb, a legelevenebb valóság. Riasztó, szinte elképesztő hírek érkeznek a földekről. Rossz a vetés, nincs jó termésre kilátás. A növényzet szinyl az eső hiányát. A városi ember, aki hozzászólt az elmúlt években a jó-termésekhez, most elképedve hallja ezeket a kellemetlen és fenyegető híreket.

Munkatársunk bejárta a csonka megye területének egy jó részét s a vetések állásáról és a várható terméskilátásokról az alábbi impressziókat szerzte:

A buza.

— A gabonaneműek fejlődésére az ideai száraz idő káros kihatással volt. A buza rozs, őszi és tavaszi árpa teljesen kihányták fejüket. A buza az erősebb, dusabb televényű földeken gyengébb, mert a hőségben megégett, — a fekete homokos földeken azonban erősebb. Az aratás ugyan még messze van, de általában megállapítható, hogy gyengébb termés lesz az idén, mint volt tavaly, mert a sarjkalász elmaradt, ami pedig az ösztérmeinek egyötödét szokta képviselni. A buza szára alacsony, szalma is kevés lesz. A vetések ritkák, a kalászkok rövidiek.

A rozs.

A rozs általában gyenge, ritka és igen ablakos. A virágzás idején nem minden szem termékenyült meg. Vaskut környékén különösen rosszak a rozsvetések. Errefelé lesz olyan magyar hold sok, amelyen jó lesz, ha két mm. rozs fog teremni.

Az árpa.

Az őszi árpa jobb, megfelelőbb, mint a tavaszi, amely jóval gyengébb az őszinél. Feltétlenül kisebb lesz az ideai árpatermés, mint a tavalyi.

A zab.

A zab alacsony, fejletlen úgy, hogy termés alig lesz belőle. Ha hamarosan nem kap bő esőt, úgy igen siralmas termésre van kilátás. Vaskut környékén, Baja vidékén, Garán, Bácsborsódon,

a bokodi határban, de általában a megyében mindenütt alig 25–30 cm. magas a zab, amely most kalászos, a zászlaját most tolja. Jó eső segítené még valamit. Zabból még a gyenge közepes termés is ki van zárva s csak arról lehet szó, hogy zabból is lesz valami termés. Ha nem kapunk esőt mielőbb, úgy a legjobb esetben magyar holdanként 50 kilógramm zab fog teremni.

A vaskutiak a baltacim pótlására vetettek zabot s most látván a rossz terméskilátásokat, egyre elkeseredettebb fogadkozásokat tesznek:

— Soha többé nem vetek zabot! — mondják a gazdák. Pedig hát a lovat zabmoforral hajtják.

A tengeri.

A tengeri mindenfelé alacsony vézna és különösen szinyl az esőhiányt. Ha még egy hétig így tart, akkor egészen ki fog sülni a homokos földekből. Szépen művelik mindenfelé: minden kézimunkát megadnak neki, amit csak igényel a megmunkálása. Gaz nem igen van benne. Jelenleg ugyancsak 25–30–40 cm magas.

A répa.

A cukor és takarmányrépa gyatra. Alig látni valahol szép répaültetést. A

répa bogár az idén igen nagy károkat okozott benne.

A takarmányfélék.

A rét kaszálása megkezdődött. A terméseredmény gyenge közepes. Helyenként igen gyenge a termés s nem is lesz jó széna belőle, mert az alfűvek, amit a szarvasmarha a legjobban szeret nem fejlődtek ki.

Legelő ugyszólván nincs. A legtöbb helyen teljesen kiszült. A mesterséges takarmányok közül a baltacim elég jó termést adott. A szénáját most hordják. Lóhere, lucerna közepes termést hozott. Zabos búkköny ezen a vidéken kevés van. A takarmányok első kaszálása megtörtént.

A kapás növények.

A krumpli s vetemények fejlődését a kevés májusi eső elősegítet, habár a hosszabb ideig tartó hűvös időjárás következtében fejlődésükben a kapás növények visszamaradtak. A krumpli és a kapások művelését a gazdák mondhatni kivétel nélkül kellő időben megfelelően elvégzik.

Gyümölcsfélék.

A szőlőből rekord termés mutatkozik és az is lesz, ha mind megmarad az, ami most látszik.

A cseresznye közepes termést hozott, néhol azonban egyes fák különösen bő termést adtak. Meggyből gyenge, közepes termés van, kajszinbarackból s almából jó termés ígérkezik, körte kevés lesz, szilvából közepes termés várható. A tavalyi nagy hideg miatt egyes fák sokat szenvedtek és az idén kiszáradtak. A dióról még nem lehet semmit sem jósolni.

Meghalt Heller Richárd nyug. városi polgári fiuiskolai igazgató.

1859—1930.

Sulyos csapás érte ismét Baja városi társadalmát: a halál elrabolta körünkből Heller Richárd nyug. bajai városi polgári fiuiskolai igazgatót. Heller Richárd a felszabadulás után vonult nyugalmába s akkor innen Bajáról Szegedre költözött, ahonnan csak másfél évvel ezelőtt tért vissza Bajára vejevel, Kollár Béla kereskedővel. Heller Richárd már régóta betegeskedik, mig nem csütörtökön hajnalban elhunyt. Sulyos természetű szívbj ölte meg 72-ik életévében.

Heller Richárd középiskolákra képesített okleveles tanár volt, tagja a kir. magyar természettudományi társulatnak, valamint a matematikai és fizikai társulatnak s a multban igazgatója volt a bajai városi polgári fiuiskolának, valamint egyidőben a belvárosi kereskedelmi és ipariskolának és az ipari szakrajtanfolyamnak. Számtant, mértant és német nyelvet tanított.

Heller Richárd 1859. február 5-én született Bécsben. Az elemi iskolát Győrött, a gimnázium mindanyolc osztályát pedig Baján végezte. Az apja a Bajai Kereskedelmi és Iparbanknak volt az igazgatója. Érettségi vizsgálatot 1876-ban tett. Ugyanazon év októ-

ber havától 1880 márciusig a berlini tudományegyetemen bölcsészeti, menynység és természettani előadásokat hallgatott. Tanári alapvizsgát 1879-ben tett a budapesti tudományegyetemen, majd utána két évig mint nevelő működött; tanári oklevelet 1882-ben nyert. A bajai fiu polgári iskola igazgatójává 1882. december 21-én választották meg. Ismert nevű tudományos és szakíró volt: Irói munkássága a Természettudományi Közönlönyben és Pótfüzetekben jelent meg: a hanghullámokban keletkező hőről, a fényhullám hosszának meghatározásáról, a szem optikai méreteiről, a német birodalmi fizika-technikai intézet működéséről, a világóráról, a halaknak az elektromosság iránti viselkedéséről. A Matematikai és Fizikai Lapokban ismertetést közölt a Neumann-féle inductio elméletéről. A Közoktatásügyi Szemlében az alsófoku ipariskolák reformjáról értekezett. Ezekon kívül cikkeket írt a tan és nevelésügy köréből, ismertetéseket egyes pedagógiai folyóiratokban, a Pester Lloydban, a régebbi bajai lapokban és újabban a Független Magyar-ságban.

A kezeink közé kerültek a polgári

fiuiskola és vele kapcsolatos alsófoku kereskedelmi és ipariskola együttes, majd később csak a fiu polgári iskola 1882–95 közti értesítői, amelyek igen bőven 60–70 oldal terjedelemben tárgyalták az iskola különféle ügyeit. Akkoriban még az ipariskolát az értesítő ezen a néven említi: ipartanoda, amelynek 1882-ben való keletkezését hosszasan ismertette. Az iskola szervezése körüli érdemei elismerésül Széll Kálmán király személye körüli miniszter, később miniszterelnök előterjesztésére Ferenc József a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül az arany érdemkeresztel tüntette ki.

Több, mint négy évtizeden át volt a bajai fiu polgári iskola érdemekben dus igazgatója. Több ízben tagja volt a törvényhatósági bizottságnak is, ahol felszólalásaival mindig komoly sikert ért el. 1923-ban a VI. fizetési osztály 3. fokozatában teljes nyugdíjjal vonult nyugalmába. A nyugdíja 4896 pengő fizetésből és 1180 pengő lakáspénzből, összesen 6076 pengőből állott.

Szívesen dolgozott a Független Magyar-ságnak, sőt soha el nem mulasztotta volna még akkor sem, amikor Szegeden lakott, hogy időnként egy-egy cikkel fel ne kerestett volna benünket. A városi politika és az irodalom is érdekelte. Lapunkban folytatásokban megjelent városi politikai cikkei, amelyek a város fejlődését és a régi Baja városát tárgyalták, mindenkori komoly érdeklődésre tartottak számot. A mult év elején dióhéjban megírta Baja város monográfiáját s röviden, de velősen világította meg a város fejlődését. Ez az igen érdekes és egykoron a város történetének megírásához kulfőül szolgáló monográfia a Független Magyar-ságban 1929 év elején látott több folytatásban napvilágot. Heller Richárd a legpontosabb külmunkatárs volt: Jegutolsó cikke a Független Magyar-ság idei husvétii számában jelent meg. Ez a cikke az egyes virágokhoz és növényekhez fűződő legendákat, a néprégekét ecsetelte.

Mióta másfél évvel ezelőtt visszatért Bajára s amig az egészsége bírta, jó idő esetén ideje nagy részét a Dérikertben töltötte a vele egykorú barátai társaságában. Ennek a vidám, kedélyes öreg körnek a tagjai nagyon megfoghatkoztak. Egy éven belül örökre elment a társaság tagjai közül Greguss Aurél kormánytanácsos, nyug. városi főpénztárnok, elköltözött Benkő Sándor nyug. honvédtuszárezredes és most öreg cimborái után megért az örök honba Heller Richárd.

Baján és mindenfelé, amerre ismerték az öreg urat, akinek kezei alól generációk kerültek ki, mély részvétet váltott ki Heller Richárd halálának híre. Temetése ma, pénteken délután 5 órakor lesz a Széchenyi-utca 22. szám alatti lakásáról, ahol felravatalozták. Az engesztelő gyászmisét holnap, június 14-én reggel 8 órakor mutatják be lelke üdvéért a Rökus-kápolnában.

Temetésén részt fog venni a városi fiu polgári iskola tanári kara az intézet összes növendékeivel, résztvesznek

CLIO

pezsgőlimonádé tablettá kellemes ízű, alkoholoimenter hűsítő ital előállításához citrom, málna és narancs izben

Főraktár:

Egy tablettá fél liter vízhez. Ára 10 fillér.

Városi Drogériában, Baja

Vörö marty Mihály-utca 1. szám. — Telefon 350.

a többi bajai tantestületek, a városi tisztikar, a törvényhatósági bizottság, a tanfelügyelőség, azonkívül a tanítványainak ezrei s tisztelőinek és jóbarátainak nagy sokasága.

Ugy érezzük, hogy Heller Richárd, aki nem is volt tősgyökeres, benszülött bajai, mert hiszen Bécsben született, a régi Bajának egy nagy darabja,

egy nagy emléke szállott a sirba, aki a mai rohanó életben a mult nyugalmaságát szimbolizálta itt nekünk. Mindenesetre szeretettel gondolunk rá, mert kiegyensúlyozott, munkás életet élt és méltó emléket állított magának az utókor előtt tudományos és szakirányú munkásságával.

A büntető paranccsal a Társadalombiztosító járulékhátralék miatt elítélt 560 bajai iparos ügye.

A városi kisgyűlés előterjesztésben kéri a Társadalombiztosító havi 2 százalékos késedelmi kamatának mérséklését és a büntetéspénzek eltörlését.

A Független Magyarország legutóbbi számában szövegeztük, hogy a bajai járásbíró, mint társadalombiztosítói bíróság a napokban mintegy 560 büntetőparancsot bocsátott ki a járulékhátralékos bajai iparosok ellen, akiket 15-20-30-40 pengő pénzbüntetésre ítelt azért, mert többszöri intés ellenére sem fizették be a járulékhátralékot. Érdekes, hogy volt olyan iparos, akit 15 pengőre ítéltek, ami 3 napi elzárásra változtatható, volt, aki 16 pengőt kapott, ami 4 napra változtatható, volt 30 pengős büntetés, ami 10 napra változtatható és volt 32, illetve 40 pengős pénzbüntetés, ami 8, illetve 10 napi elzárással váltható meg.

Az iparosok mozgalmat indítottak, hogy egyöntetűen járnak el a rájuk zúdult pénzbüntetés ügyében. Fizetni nem tudnak, bezártni nem hagyják magukat. Az a terv, hogy az ipartestületet kéri fel intervencióra. Azt hangsúlyozták, hogy nem fizet egyiksem, mert nincs miből, hanem csukják be mind az 560-ukat.

A járásbíró az a fenti büntető parancsot az 1927. évi XXI. t.-c. 206 és 213. §-a alapján hozta meg s az ellen csak bírói uton lehet felelősséget, míg az ugyanezen ügyekben a Társadalombiztosító Intézet bajai kerületi pénztárának választmánya által az 1927. évi XXI. t.-c. 205. §-a, valamint az 1928. évi XL. t.-c. 183-184. §-a alapján kiírt pénzbüntetések ellen az OTI központi választmányához, illetve a közgyűléséhez lehet felelősséget. Ugy értesülünk, hogy a büntetőparancsokat elsősorban azon járulékhátralékos iparosok ellen bocsátották ki, akik a járulékot levonták alkalmazottaiktól, de nem fizették be, holott erre többször is felszólították őket. Most tehát az a helyzet, hogy ezen járulékhátralékosok miatt, akik levonták alkalmazottaiktól a járulékot, a többi járulékhátralékos iparos is nehéz helyzetbe kerül.

A Társadalombiztosító Intézet díjhátralékai után szedhető havi 2 százalékos késedelmi kamat leszállításának ügye Szeged város átiratával kapcsolatban a városi kisgyűlés legutóbbi ülésén is szóba került. Szász Ottó rámutatott, hogy egyhangú a kívánság, hogy a Társadalombiztosító terheket csökkentse. Furcsának találja, hogy közszállítást nem nyerhet el, valamint közmunkát nem kaphat az, akinek járulékhátraléka van. Indítványozta, hogy az OTI késedelmi kamat mérséklést ne a Szeged városi törvényhatósági bizottsága által kért 1 százalékban kérjék megállapítani, hanem a közadók

késedelmi kamatszámítását alkalmazza a járulékhátralékoknál, ami néha évi 12, máskor évi 6 százalék. A hátralékfelszaporodás elkerülhető volna, ha a felek által befizetett összegeket elsősorban nem a késedelmi kamattörlesztésre számolnák el, hanem elsősorban a járulékhátralék törlesztésére. Ezután felolvasta indítványa szövegét, amely a fenti pontokat foglalta magában s azt befejezte a kisgyűléshez.

A kérdéshez dr. Valentin Emil és Besseneyi Miklós takarékpénztári igazgató szólt hozzá.

Ezután Klauer Lajos bankigazgató arra mutatott rá, hogy a Társadalombiztosítónál nincs járulékgedmény, miként a kincstár a tönkrement adóhátralékosnak törli vagy leírja adóját. Javasolta, tegyenek olyan előterjesztést, hogy jövőben az OTI hivatalból engedje el azoknak a járulékat, akiknek törölték az adóját.

Dr. Gonczlik Kálmán apátplébános: És mi lesz avval a járulékos-szeggel, amit egyes munkaadók levontak az alkalmazottaiktól?

Dr. Valentin Emil hozzászólása után Klauer Lajos még azt is kérte, tegyenek előterjesztést a Társadalombiztosító bírság és büntetéspénzek törlesztésére.

Besseneyi Miklós azt a kívánságot terjesztette elő: ne foglaljanak ugyanannál az iparosnál több helyen, mert az csakugyan alkalmas arra, hogy az illetőt tenkretegyék.

Babics József rámutatott arra, hogy a kisiparosokat megbüntetik, ha nem tudják megfizetni járulékhátralékukat, de azt nem veszik figyelembe, hogy az állam sok kisiparosnak tartozik vállalati összeggel, vagy munkadíjjal s az állam nem utalja ki ezeket a járandóságokat, úgy hogy már csak emiatt sem képesek fizetni az iparosok, mert az állam sem fizet.

Dr. Vojnics Ferenc polgármester Babics felszólalása alapján utalt arra, hogy nehéz annak a közületnek végrehajtania az ilyen sújtó rendelkezéseket, amelyik maga is adós.

Ezután a kisgyűlés egyhangúlag elfogadta Szász Ottó indítványát s azt felterjesztik a népjóléti miniszterhez.

60 év óta fenálló szatócs üzlet

Baján a Fehérló-u. 1. sz. alatt betegség miatt eladó.

Értekezni lehet: Schmidt Adolf lisztkereskedésében Baja Budapesti-ut 12. sz.

MEGNYILT a művészeti kiállítás.

f. hó 13-tól 16-ig a Nemzeti Szálloda nagytermében.

Festmények a legnevezetesebb festőktől és nemes vitrinporcellánok.

Vásárlásnál fizetési kedvezmény. Belépődíj nincs.

Bajaszentistván problémáját tárgyalta a Budapesti Hírlap pünkösdi jubileumi száma.

Vastag pünkösdi számot kaptunk, mely mindenkép: tartalmánál és külsőségeinél fogva is méltó a Budapesti Hírlap ötven éves évfordulójához.

Nem akarjuk mi a lap ötven éves múltját méltatni, elvégezi azt a lap maga, csak rá akarunk mutatni két nagyon értékes cikkre, melyek bennünket bajaiakat, bácskaikat közvetlenül és közelről érdekelnek.

A pünkösdi számnak nagyon értékes része a „Magyar Megyék és Városok” című könyve, mely illusztrációkkal gazdagon tarkítva ismerteti a megyei és városi törvényhatóságok életét, történetét, gazdasági, kulturális és szociális állapotát.

A tizenötödik oldalon ismeretlen szerző, akinek tollára, stílusára, erős fegyelméleti logikájára azonban nem nehéz ráismerni, „Baja Fejlődésének Akadályai” címmel hosszabb tanulmány keretében foglalkozik Baja városával, múltjával, jelenével és jövő fejlődésének feltételeivel. Megállapítja Bajáról, hogy bár lélekszám szerint a legkisebb törvényhatósági város, mégis az a fejlett önkormányzati szellem, mely jellemzi a törvényhatóság működését s amely a nemzeti egység érdekében a politikamentes törvényhatósági élet megteremtésében kulminált, az első törvényhatósági városok közé emeli.

A fejlődésnek legfőbb akadályait abban látja, hogy a csonkítás folytán leszakadt Középbácska falait az új országhatár kínai falként zárja el Bajától, viszont Pestmegyének geográfiai idetartozó és idegravitáló községei: Bajaszentistván, Sükösd, Nemesnádudvar, Dusnok, sőt esetleg Császártöltés és Fajsz is még mindig Pestmegyéhez tartoznak, holott azokkal Bácska erőteljes megvégye fejlődhetnék anélkül, hogy ezáltal Pestmegye veszítene s anélkül, hogy ez jelentékeny költségtöbbletet jelentene az új törvényhatóságra nézve.

Behatóan foglalkozik azután a cikk Bajaszentistván idekapcsolásának kérdésével s két fényképreprodukcióval is demonstrálja ad oculum a városnak és községnek teljes egybeforrását. Ez a két kép és ez a cikk most országos nyilvánosság előtt szószólója és igazolója lett az egybeolvadás nagy és fontos ügyének és ezzel kétségtelenül nagy szolgálatot tett Bajának s Bajaszentistvánnak egyaránt. Minden elfogulatlan olvasó csodálkozni fog, hogy már régen nem egyesítették a két egymásra utalt korporációt. Idézi végül a cikk Schöber Béla főrendünk mondását: „Hogyan remélhetjük mi szomszédainkkal a határok észszerű rendezését elérni, ha mi magunk között sem tudjuk megvonni az élet által megkívánt határokat.”

Reméljük hogy most már hamarosan törvényhozás elé kerül a kérdés. Reméljük, hogy Bajaszentistván közönsége már rájött arra, hogy tévedett, amikor minden komoly ok nélkül belelovagolta magát a nagy ellenkezésbe, hiszen 129 százalék és 50 százalék pótdadó között csak nagy a különbség. Csodálatos, hogy a magas kulturájú szentistvistvianokat meg lehetett rémiteni Baja város állítólagos rossz gazdasági helyzetével, holott ennek éppen az el-

lenkezője igaz: hiszen a város mindig elismerést kap rendezett költségvetési állapotáért. Furcsa észjárás, furcsa logika és különösen furcsa erkölcsi fel-fogás lehet az, amelyik feltehető Baja város törvényhatóságáról, hogy idegen korporációk kárára óhajtaná magát szanalni. Aki ezt bármely törvényhatósági bizottsági tagról feltételezi, az nemcsak sértést követ el az illetővel szemben, de önmaga felett gyakorol egyáltalán méltó ítélletet.

Egészen bizonyos, hogy a fogyasztási adó kulcsa is igen rövidesen kiegyenlítődik, de a jelen viszonyok között is felférhetetlen az adózásból folyó és egyéb vagyoni előnnyel szemben a borfogyasztási adónál.

Ugy érezzük, hogy az érett megfontolás urrá lesz a szentistváni lelkeken s megérzik a testvéri jóbort, melyet Baja városa feléjük nyújt. Több kulturát, jobb megélhetést és megértő szociális gondolkodást ad a városi törvényhatóság!

Nagyon érdekes fényképet közöl a Budapesti Hírlap pünkösdi számának egyik melléklete: Schmidt Jenő dr. volt zombori földink arcképe. A cím, mely alatt a kép megjelent: „Tolsztoj viaskodása a tudománnyal” s a cikk közöl néhány levélsorozatot, melyet Schmidt Jenő és Tolsztoj Leó lényegében a vallástudomány egymáshoz viszonyáról közösen váltottak.

Mi, akik ismertük Schmidt Jenőt s mint fiatal jogászok állandó hallgatói voltunk az ő peripatetikus módon csaknem mindig a szabadban tartott rendkívül mély bölcsességgű tanításainak és ismerői voltunk az ő szelidségének, krisztusi szeretetének, akik tőle tanultuk a vallás és tudomány viszonyáról azt a hasonlatot, hogy a tudás a szőlő szilárd karója, melyet a vallás: a szőlő az ő folyódáros futásával betakar és széppé tesz. Sohases tudtuk megérteni, mért volt az ő tisztán bölcséleti oktatása annyira antipatikus Perczel Dezso akkori belügyminiszter előtt (ki emlékszik rá?).

Lehet talán azért haragudtak reá, mert ő a vallást szellemi vallásnak nevezte, éppen tudományos – bor nem teljesen teologikus – alapon, lehet talán azért, mert egy kis folyóiratot adott ki, melynek az volt a címe: „Állam nélkül” s ebben egy olyan ideális államképet rajzolt meg kon-turjait, amelyben mindenki önként teljesítette kötelességét, nem volt szükség erőszakra, végrehajtó hatalomra.

Ki volt Schmidt Jenő? Az őregőbb zomboriak emlékezni fognak reá. Gimnáziumi érettségivel beállt a zombori kir. törvényszékhez díjnoknak s ott már irnokságig vitte fel, amikor egyszer a berlini tudományos akadémia egy nehéz filozófiai kérdésre pályázatot hirdetett. Amikor a nyertes pályamű jellegét felbontották: Schmidt Jenő zombori törvényszék irnok neve került elő. Az eset óriási feltűnést keltett; Trefort akkori kultuszminiszter rögtön áthelyezte Budapestre a honvédelmi minisztériumba könyvtárnoknak. Ott azután tovább képezte magát, a berlini egyetemen megszerezte a filozófiai doktori címet, rengeteg irodalmi tevékenységet fejtett ki, főképp német nyelv-

ven, m
irányu
kedveze
nálták r
tedrát, c
ban s i
ment N
nárnak.

Mi f
nekünk
akik sze
s igazi
dott em
riség ve
hozzá,
tudásán
Mi néha
az érthe
szemben
s látva
akaratot
tásait ös
konyi-fé
számotte
a szociá
döttünk,
de term
kis pont
megunta
lását, el
és elmer

Oly k
mes arc
abban a
két gróf

Sajnos
rátja To
tudja jo
Schmidt
különbö
mégis a
sorozat,
leközölt.

Felhív

— An

ma pádu
nap egy
Antaloka
alkalmáb
ságaikká
nácsonko
zintézete
felsőkeres
Antal vá
sági tago
templom
mert pá
neveztek
A ferenc
óta bucs
napra me

S
Mát

Miel

gy

S

ven, mert meglehetősen tolstojánus irányú bölcselkedésnek akkor nem kedvezett a hivatalos álláspont. Felkiáltott neki az egyetemi filozófiai katedrát, de korlátozni akarták tanításában s így nem fogadta el, inkább elment Németországba — egyetemi tanárnak.

Mi fiatalok, akik azt hittük, hogy nekünk kell a világot megváltani és akik szeretettel, szelídséggel, jószággal s igazi krisztusi önzetlenséggel megáldott emberekben kerestük az új emberiség vezetőit, hűséggel ragaszkodtunk hozzá, hallgattuk kimeríthetetlen nagy tudásának, bölcsességének tanításait. Mi néhányan bácskai fiatalok látva azt az érthetetlen ellenszenvet, mely vele szemben hivatalosan megnyilatkozott s látva azt a tudatlanságot, vagy rosszakaratot, mellyel az ő bölcséleti tanításait összetévesztették az akkori várkonyi-féle — alapjában véve nem számottevő földműves mozgalommal és a szocialisták szervezkedésével, küzdöttünk, viaskodtunk igazsága mellett, de természetesen mi igen jelentéktelen kis pontok voltunk s az öreg végre is megunt a szekaturákat, otthagya állását, eladta uri uccai emeletes házát és elment Németországba.

Oly különös nekünk látni az ő nemes arcképet a Budapesti Hirlapban, abban a Hirlapban, melynek vezércikkét gróf Bethlen István írta.

Sajnos halott ő is, legnagyobb barátja Tolsztoj is, de talán semmi sem tudja jobban bemutatni és szemléltetni Schmidt Jenő és Tolsztoj böceletének különbözőségét, de alapjában véve mégis azonosságát, mint az a levélsorozat, melyet a Budapesti Hirlap lekötött.

Felhívjuk rá olvasóink figyelmét!

HIREK.

— **Antal napja.** A naptár szerint ma páduai szent Antal napja van, amely nap egyúttal az Antal-ok névnapja is. Antalokat köszöntenek ma: névnapjuk alkalmából sokan keresték fel jó kívánóságaikkal dr. Reiser Antal gazdasági tanácsnokot, Amler Antal nyug. tanítóképzőintézeti főigazgatót, Kovács Antal fű felsőkereskedelmi iskolai tanárt, Katanics Antal válalkozó, törvényhatósági bizottsági tagot stb. A bajai ferences rendi templomnak külön ünnepe a mai nap, mert páduai Antal a védszentjük s róla nevezték el a ferencesrendi plébániát is. A ferencesrend ezt a napot évszázadok óta bucsúval üli meg. Valamikor erre a napra messze környékről Bajára sereglet-

tek a bunyevácok, akik ajándékokkal kedveskedtek az előttük szimpatikus franciskánus rend tagjai előtt. Ma azonban allig van egy-két sátor: a város forgalmán pedig egyáltalán nem látszik meg, hogy Antal-napi bucsu van. A bucsu forgalmába beleszólt Trianon, itthon pedig nincs pénz...

— **A bajai zeneiskola harmadik növendékhangversenye.** A Liszt Ferenc Kőr zeneiskolája idei harmadik nyilvános növendékhangversenyt június 21-én tartja a Nemzeti Szálloda nagytermében. Ezen a növendékhangversenyen már kisebb zenealakulatok is bemutatják összjátékukat.

— **Külön Mavartjártat a vasárnap vaskuti bucsura.** A Mavart értesíti a t. közönséget, hogy vasárnap azaz június 15-én a vaskuti bucsura különjáratot indít Bajáról 10.10 órai indulással. Vaskutról vissza az autóbusz 19.30 órakor jön.

— **A Bács Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya rendes havi ülését holnap, szombaton délelőtt 10 órakor tartja, amikor előkészíti az Egyesület június 17-iki közgyűlését.**

— **Az Omge jubiláris közgyűlése.** Az Omge június 18-án d. e. 11 órai kezdettel Budapesten az Akadémia dísztermében (Budapest Ferenc József-tér 8 szám) az Omge 100 éves évfordulója alkalmából; valamint alapítója, gróf Széchenyi István emlékére díszközgyűlést tart, amelyre 50 százalékos kedvezményű jeggyel lehet felutazni Budapestre.

— **Matura a reálgimnáziumban.** A bajai reálgimnáziumban tegnap, szerdán délután kezdődtek meg a szóbeli érettségi vizsgálatok, amelyeken dr. Kaufmann György szegedi tankerületi főigazgató elnökölt.

— **Osztrák globetrotterek Baján.** Két lelkes osztrák fiatalember: tudósítók és újságírók egyúttal mindketten főiskolai hallgatók és cserkészek: Hans Eliaschek és Karl Krausam Sanct-Pöltenből utrakeltek, hogy gyalogszerrel bejárják a világot. Eddig voltak Svájcban, Olaszországban és Szicília szigetén, most Magyarországon vannak tanulmányúton s tegnap érkeztek Pécsről Bajára gyalog, innen pedig Szegedre mennek. Magyarországot után Jugoszláviát, Bulgáriát, Görög és Törökországot, Kisáziát, Szíriát, Egyiptomot, Arabiát, az észak-afrikai partvidéket, Marokkót, Tuniszt, Spanyol, Francia és Németországot, majd Amerikát fogják bebarangolni. Őt év alatt tervezik ezen államokat bejárni, ami után visszatérve otthonukba könyvet írnak a fiatal, erőteljes ifjak utjukról melyről ismeretterjesztő előadást is fognak tartani. Különösen jól érzik ma-

MŰKÖ

lépcsők
labazatok
sirkövek
sirkerítések
sirburkolások

legszebb kivitelben jutányos
árban szavatossággal készít

Grünhut és Társa

Telefon 160. — Városi iroda: Türr István-ucca 5.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jószágú férjem, édes atyánk elhalálása alkalmával részvétükkel fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton hála köszönetünk nyilvánítását.
Magáth család.

Nemes porcellánok és nagy művészi értékű festmények a Nemzeti Szálloda nagytermében.

A Nemzeti Szálloda nagytermében egy Baján is jólismert fővárosi műgyűjtő a mai naptól kezdve három napon át kiállítását rendez, amelyen gyönyörű antik vitrin-tárgyak, nemes porcellánok, nagy művészi értékeket képviselő festmények sorakoznak fel. A kiállítás megtekintése díjtalan és olyan művészi élményt nyújt, amelyhez kevés alkalommal jut a vidék közönsége. A kiállításnak — tekintettel arra, hogy a kiállító műgyűjtő a bajai uri társaság jó ismerőse — sok látogatója lesz.

Rádió

Péntek, június 13.

3.00: Piaci árak és árfolyamhírek.
4.00: Fodor Oszkár dr. egészségügyi főtanácsos előadása.
4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek.
5.00: Mór Győző dr. előadása.
6.30: Császár Elemér dr. egyetemi ny. r. tanár előadása.
7.10: Mocsányi László és Lakatos Tibor hangversenye.
8.00: Népszínműelőadás a Studióban.
10.00: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
Majd a Pataki jazz-zenekar hangversenye a margitszigeti Spolarich-étteremből.
TELEFONHIRMONDÓ: A műsor egész nap azonos a rádióval.

Schön és Bajai autóüzlet

Mátyás kir.-tér 6. Shell Kőolaj r.-t. képviselete. Telefon 382.

Chevrolet, Studebaker, Buick, Ford autók.
Chevrolet service autóalkatrészek.

Michelin és Royal Cord autógummi képviselete — Világhírű Shell gyártmányok: Petroleum, 734-es benzín, motorkő, gázolaj, Hengerolajok, gépolajok, speciális autóolajok.

V O I T O I
az autóolajok királya.

U-R-A-N-I-A

1930. június 16-án, hétfőn fél 9 órakor

Salamon Béla

és a

Terézköruti Színház

vendégjátéka.

U-R-A-N-I-A

1930. június 14-én, szombaton d. u. 6 és este fél 9 órakor.

Mindennapi kenyér.

Himnusz az igaz szerelemről 12 f. F.: Marry Duncan és Charles Farrel.
Fortuna leánya.

Vigiláték 7 felv. Fősz.: Mary Astor és Charles Morton.

1930. évi június hó 15-én, vasárnap délután fél 4, 6 és este fél 9 órakor

A nagy kérdő jel. Egy detektív nyomozása 8 felv. Fősz.: Mareelyne Day, Raimond Griffith.
HADÜZENET.

Egy újságíró kalandja 8 f. F.: Dorothy Bauryes és Paul Páye.

